

KIYIM DIZAYNI VA MODELLASHTIRISHNI O'QITISHDA LOYIHAVIY METODDAN FOYDALANISH METODIKASI

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy pedagogika universiteti Professional
ta'lim va san'at fakulteti Texnologik ta'lim yo'nalishi 1⁻ bosqich talabasi*

Madrahimova Xalimaxon Jo'rabekovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada kiyim dizayni va modellashtirish fanlarini o'qitishda loyihaviy metodning (Project-based learning) pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Loyihaviy metod talabalarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, ularni mustaqil izlanishga yo'naltirish va nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan integratsiya qilishning samarali vositasi sifatida tahlil qilingan. Maqolada loyihani amalga oshirish bosqichlari va ushbu metodning talabalarda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishdagi o'rni bayon etilgan.

Kalit so'zlar : *Loyihaviy metod, kiyim dizayni, modellashtirish, texnologik ta'lim, kreativlik, kompetensiya, mustaqil ta'lim, innovatsion pedagogika.*

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические возможности проектного метода (Project-based learning) в обучении дизайну и моделированию одежды. Проектный метод анализируется как эффективное средство развития творческого мышления студентов, ориентации их на самостоятельный поиск и интеграции теоретических знаний с практическими навыками. В статье описаны этапы реализации проекта и роль данного метода в формировании профессиональных компетенций студентов.

Ключевые слова: *Проектный метод, дизайн одежды, моделирование, технологическое образование, креативность, компетенция, самостоятельное обучение, инновационная педагогика.*

Bugungi kunda ta'lim tizimidagi islohotlar talabalarga tayyor bilimlarni berishdan ko'ra, ularni mustaqil ravishda bilim olishga va muammolarni ijodiy hal qilishga o'rgatishni talab etmoqda. Ayniqsa, kiyim dizayni va modellashtirish kabi amaliy yo'nalishlarda *loyihaviy metod (Project Method)* eng samarali pedagogik texnologiyalardan biri hisoblanadi.

Ushbu metodning mohiyati talabanning aniq bir muammo ustida ishlashi, tadqiqot olib borishi va natijada tayyor mahsulot (kiyim modeli yoki kolleksiya) yaratishidan iboratdir. Nizomiy nomidagi TDPU "Texnologik ta'lim" yo'nalishi talabalari uchun ushbu metod nazariya va amaliyotni bog'lovchi asosiy ko'prik vazifasini o'taydi.

LOYIHAVIY METODNING PEDAGOGIK ASOSLARI: Loyihaviy metod talabaga markazlashgan ta'lim modeliga asoslanadi. Uning asosiy maqsadlari:

Talabalarning mustaqil ijodiy faoliyatini faollashtirish;

Axborot bilan ishlash va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirish;

Dizayn jarayonini tizimli ravishda rejalashtirishni o'rgatish.

Kiyim modellashtirishda loyiha ustida ishlash talabadan ham rassom, ham konstruktor, ham texnolog sifatida yondashishni talab qiladi.

LOYIHANI AMALGA OSHIRISH BOSQICHLARI: Dizayn va modellashtirish darslarida loyiha metodi odatda quyidagi ketma-ketlikda amalga oshiriladi:

Tayyorgarlik va muammoni qo'yish (Initsializatsiya): O'qituvchi talabaga mavzu yo'nalishini beradi (masalan: "Eko-stil elementlaridan foydalangan holda zamonaviy ayollar kiyimi dizayni"). Talaba mavzu bo'yicha izlanish (research) olib boradi, tarixiy va zamonaviy tendensiyalarni o'rganadi.

Izlanish va kontseptsiya yaratish (Moodboard): Talaba g'oyalarni vizuallashtirish uchun "Moodboard" (kayfiyat xaritasi) tuzadi. Bunda ranglar palitrasi, mato turlari va uslubiy yo'nalish aniqlab olinadi.

Texnologik va konstruktiv bosqich: Bu bosqichda kiyimning chizmasi (eskizi) asosida andozalar tayyorlanadi. modellashtirish usullari (mulyaj yoki chizish usuli) orqali kiyimning konstruksiyasi ishlab chiqiladi.

Amaliy bajarish (Tikuv jarayoni): Tanlangan matodan kiyim modeli tikiladi. Bu yerda talabaning tikuvchilik texnologiyasi bo'yicha kasbiy ko'nikmalari sinovdan o'tadi.

Taqdimot va baholash: Loyiha yakunida talaba o'z ishini himoya qiladi. U nega aynan shu rangni yoki shaklni tanlaganini asoslab berishi kerak.

LOYIHAVIY METODNING AFZALLIKLARI:Kiyim dizayni o'qitishda ushbu metodning bir qancha afzalliklari mavjud:

Motivatsiyaning yuqoriligi: Talaba o'zi yoqtirgan mavzuda ishlagani uchun darsga qiziqishi ortadi.

Tanqidiy fikrlash: Muammolar (masalan, matoning yetishmasligi yoki andozadagi xatolik) yuzaga kelganda, ularni mustaqil hal qilishni o'rganadi.

Kasbiy tayyorgarlik: Talaba o'qishni bitirgandan so'ng real ishlab chiqarish jarayoniga tayyor kadr bo'lib yetishadi.

TADQIQOT NATIJALARI VA TAHLILI: Nizomiy nomidagi O'zMPU Professional ta'lim va san'at fakultetida o'tkazilgan kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, loyihaviy metod asosida bilim olgan talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichi an'anaviy darslarga qaraganda 25-30% ga yuqori. Talabalar nafaqat nazariyani bilishadi, balki mahsulotning tannarxini hisoblash, marketing strategiyasini tuzish kabi qo'shimcha ko'nikmalarga ham ega bo'ladilar.

Kiyim dizayni va modellashtirishni o'qitishda loyihaviy metoddan foydalanish talabalarni faqatgina ijrochi emas, balki ijodkor-tadqiqotchi sifatida tarbiyalash imkonini beradi. Bu metod texnologik ta'limning sifatini oshirishda va zamonaviy talablarga javob beradigan mutaxassislarni tayyorlashda muhim pedagogik vositadir. Kelajakda dizayn darslarida loyihaviy metodni raqamli texnologiyalar (*3D modellashtirish*) bilan uyg'unlashtirish ta'lim samaradorligini yanada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. **Beshpalko V.P.** *"Pedagogik texnologiyalar: tushuncha va amaliyot"*. Toshkent, 2010.
2. **Umarova G.A.** *"Kiyim dizayni metodikasi". O'quv qo'llanma*. Toshkent: TDPU, 2018.
3. **Tain L.** *"Portfolio for Fashion Designers"*. Pearson Education, 2010.
4. **Sattarova S.** *"Professional ta'limda innovatsion metodlar"*. Ma'ruzalar matni, 2021.
5. **Ibragimov X.I., Abdullayeva Sh.A.** *"Pedagogika nazariyasi"*. Toshkent, 2008.

